

«Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

2023 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հաշվետու կազմակերպություն	5
2. Պատրաստման հիմունքներ	6
3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ	6
4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում	6
5. Հասույթ	7
6. Վաճառքի ինքնարժեք	10
7. Իրացման ծախսեր	10
8. Վարչական ծախսեր	10
9. Այլ ծախսեր	11
10. Այլ եկամուտներ	11
11. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր	11
12. Շահութահարկի գծով ծախս	11
13. Հիմնական միջոցներ	13
14. Ոչ նյութական ակտիվներ	14
15. Վարձակալություն	15
16. Պաշարներ	15
17. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	16
18. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16
19. Կապիտալ և պահուստներ	16
20. Կապիտալի կառավարում	17
21. Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	17
22. Օժանդակ ակտիվներին վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ	17
23. Վարկեր և փոխառություններ	18
24. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	19
25. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	19
26. Կոնցեսիայի պայմանագիր	25
27. Պայմանական դեպքեր	27
28. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	28
29. Չափման հիմունքներ	29
30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր	29
31. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	36

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետիրոջը և Տնօրենների Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Ընկերություն») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ էական տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան:

Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի կողմից հրապարակված *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի* (ներառյալ՝ Անկախության Միջազգային Ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի Էթիկայի այն պահանջների, որոնք վերաբերում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտին, և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԽ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և Տնօրենների խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Ընկերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- ▶ Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:

- ▶ Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- ▶ Ղևահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման Ղևահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- ▶ Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ Ղևահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված Էական անորոշություն, որը կարող է Էական կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերության գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ Ղևահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Տնօրենների խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

«Էրնսթ և Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն,
Աուդիտի բաժնի հիմնադիր գործընկեր

Էրիկ Հայրապետյան

2024թ. մայիսի 31

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն 2023թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2023թ.	2022թ.
Հասույթ	5	30,418,145	28,319,512
Վաճառքի ինքնարժեք	6	(16,937,798)	(16,328,980)
Համախառն շահույթ		13,480,347	11,990,532
Իրացման ծախսեր	7	(3,943,061)	(3,771,832)
Վարչական ծախսեր	8	(2,197,244)	(1,989,516)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստ	25	(194,949)	(695,235)
Այլ ծախսեր	9	(389,007)	(140,161)
Այլ եկամուտ	10	318,736	286,964
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		7,074,822	5,680,752
Ֆինանսական եկամուտ	11	620,640	1,391,259
Ֆինանսական ծախսեր	11	(5,208,808)	(4,796,685)
Չուտ ֆինանսական ծախսեր		(4,588,168)	(3,405,426)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		2,486,654	2,275,326
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(601,434)	(205,703)
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար		1,885,220	2,069,623

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. մայիսի 31-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Մարիաննա Շահինյան
Գլխավոր տնօրեն

Գրիգոր Ղազարյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	13	1,989,761	1,570,595
Ոչ նյութական ակտիվներ	14	33,474,667	32,175,761
Հետաձգված հարկային ակտիվ	12	1,786,580	1,208,240
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	15	840,040	192,430
Կանխավճարներ		215,086	38,173
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		38,306,134	35,185,199
Պաշարներ	16	3,090,104	2,878,130
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	17	7,454,764	6,160,070
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	18	8,742,026	8,291,201
Ընթացիկ ակտիվներ		19,286,894	17,329,401
Ընդամենը ակտիվներ		57,593,028	52,514,600
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ		3,000,000	3,000,000
Լրացուցիչ կապիտալ		178,529	178,529
Կուտակված վնաս		(1,093,896)	(2,979,116)
Ընդամենը սեփական կապիտալ	19	2,084,633	199,413
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	21, 26(ա)	35,692,746	35,727,915
Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ	22, 26(դ)	3,724,617	3,102,828
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ		11,528	15,749
Վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտավորություն	15	581,228	135,296
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		40,010,119	38,981,788
Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	21, 26(ա)	6,129,733	4,380,711
Վարկեր և փոխառություններ	23	3,694,452	3,976,417
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	24	4,559,086	4,250,555
Վարձակալության գծով կարճաժամկետ պարտավորություն	15	314,968	67,968
Շահութահարկի գծով պարտավորություն		800,037	657,748
Ընթացիկ պարտավորություններ		15,498,276	13,333,399
Ընդամենը պարտավորություններ		55,508,395	52,315,187
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		57,593,028	52,514,600

1-ից 31 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2023թ. համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Կուտակված վնաս	Ընդամենը
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2022թ. Համապարփակ ֆինանսական արդյունք	3,000,000	178,529	(5,048,739)	(1,870,210)
Շահույթ տարվա համար	–	–	2,069,623	2,069,623
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	–	–	2,069,623	2,069,623
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	3,000,000	178,529	(2,979,116)	199,413
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2023թ. Համապարփակ ֆինանսական արդյունք	3,000,000	178,529	(2,979,116)	199,413
Շահույթ տարվա համար	–	–	1,885,220	1,885,220
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	–	–	1,885,220	1,885,220
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	3,000,000	178,529	(1,093,896)	2,084,633

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն 2023թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2023թ.	2022թ. (վերադասա- կարգված)
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Մուտքեր վաճառքից՝ ներառյալ ԱԱՀ		30,027,980	27,420,581
Վճարումներ մատակարարներին		(12,727,671)	(11,925,135)
Վճարումներ աշխատակիցներին		(6,154,567)	(5,951,946)
Վճարումներ հարկերի գծով		(6,058,245)	(5,628,385)
Այլ (վճարումներ)/մուտքեր		(58,012)	39,409
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից նախքան շահութահարկի վճարումը		5,029,485	3,954,524
Շահութահարկի վճարում		(1,037,485)	–
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		3,991,999	3,954,524
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(672,279)	(600,733)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	14	(12,773)	(13,020)
Ստացված տոկոսներ	11	620,640	496,635
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր		(64,412)	(117,118)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով պարտավորությունների վճարում		(2,724,478)	(3,197,189)
Փոխառությունների մարում		(413,450)	(197,760)
Վարձակալության գծով վճարումներ, մայր գումար		(93,981)	(12,714)
Վճարված տոկոսներ		(253,409)	(92,500)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված դրամական հոսքեր		(3,485,318)	(3,500,163)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		442,269	337,243
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն առ 1 հունվարի		8,291,201	7,976,420
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		8,556	(22,462)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն առ 31 դեկտեմբերի	18	8,742,026	8,291,201

Ընկերության ոչ դրամային ներդրումային գործունեությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 25-ի (գ) կետում:

Ընկերությունը վերադասակարգել է որոշակի գումարներ դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում, տեսեք Ծանոթագրություն 15 (դ)-ն:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**1. Հաշվետու կազմակերպություն****(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը**

«Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ն («Ընկերություն») գրանցվել է 2016թ. նոյեմբերի 16-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ Հայաստանի Հանրապետության Զաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0025, Աբովյան փող. 66ա:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը Հայաստանում ջրամատակարարման, ջրահեռացման ու կոյուղու սպասարկման ծառայությունների մատուցումն է և ջրի բաշխիչ ցանցի աշխատանքի բարելավումը: Ընկերությունն իր գործունեությունը սկսել է 2017թ. հունվարի 1-ին, երբ ուժի մեջ մտավ 2016թ. նոյեմբերի 21-ին Ընկերության, «Վեոլիա Օ-Կոմպանի ժենեռալ դե Օ», Ֆրանսիա («ԿԺՕ») և ՀՀ կառավարության՝ ի դեմս ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության Ջրային կոմիտեի («Շնորհատու»), միջև կնքված տասնհինգամյա պայմանագիրը («Կոնցեսիայի պայմանագիր»): Կոնցեսիայի պայմանագրի շրջանակներում Ընկերությունը Շնորհատուից ստացել է ջրաբաշխման և կեղտաջրերի հեռացման համակարգ («Ենթակառուցվածք»), ինչպես նաև այլ սարքավորումներ և նյութեր («Օժանդակ ակտիվներ»): Կոնցեսիայի պայմանագրի մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություններ 21-ում, 22-ում և 26-ում:

Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների սակագները կարգավորվում և հաստատվում են Հայաստանի Հանրապետության Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից՝ Կոնցեսիայի պայմանագրի համաձայն:

2023 թվականին Ընկերությանը տրվել է արտոնագիր Էներգիայի արտադրության համար, որն սպառվում է հիմնականում ներքին նպատակներով՝ օգտագործելով արևային էներգիա և հիդրոէներգիա: Առաջացած էներգիայի ավելցուկը, եթե առկա է, իրացվում է: Լիցենզիաները տրվել են Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից:

Ընկերությունն ամբողջությամբ պատկանում է ԿԺՕ-ին: Ընկերության վերջնական մայր կազմակերպությունը և վերջնական հսկող կողմն է «Վեոլիա Ինվայրմենթ ՍԱ»-ն: Վերջնական հսկող կողմը ցուցակված է Euronext Paris-ում: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 28-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկաները, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող ընկերությունների համար: Բացի այդ, 2020 թվականի սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում զինված հակամարտության բռնկումը, որին հաջորդեց Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ կրակի դադարեցման պայմանավորվածությունը, հետագայում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հակամարտության սրումը, ավելի է մեծացրել գործարար միջավայրում անորոշությունը:

Ուկրաինայում պատերազմի արդյունքում շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ հայտարարել են խիստ տնտեսական պատժամիջոցներ Ռուսաստանի և Բելառուսի դեմ՝ ներառյալ ռուսական բանկեր, այլ կազմակերպություններ և անհատներ: Պատերազմի սկզբից ի վեր ռուսական ռուբլու զգալի անկայունություն է նկատվել արտարժույթի նկատմամբ, ինչպես նաև Ռուսաստանի և այլ շուկաներում ցուցակված ռուսական ընկերությունների արժեթղթերի արժեքի զգալի կորուստ: Իրավիճակը դեռ շարունակվում է, բայց դա արդեն իսկ հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և մնացած աշխարհում: Ուկրաինան և Ռուսաստանը Հայաստանի կարևոր առևտրային գործընկերներն են:

Պատերազմի հետևանքով ոչ ռեզիդենտների (հատկապես Ռուսաստանից) ներհույք եղավ Հայաստան՝ նպաստելով Ռուսաստանից, Ուկրաինայից և Բելառուսից դրամական մուտքերի ծավալների զգալի ավելացմանը և քարտային գործարքների ակտիվացմանը, ինչը դրական ազդեցություն ունեցավ Հայաստանի տնտեսության վրա՝ արդյունքում գրանցելով երկնիշ աճ և ընդհանուր առմամբ ավելացրեց եկամուտը, հատկապես Ընկերությունում: Ընկերության ղեկավարությունը վերահսկում է տնտեսական իրավիճակը ներկա միջավայրում: Զանի որ պատերազմը դեռ շարունակվում է, անհնար է արժանահավատորեն գնահատել այն վերջնական ազդեցությունը, որն այն կարող է ունենալ Ընկերության գործունեության վրա, քանի որ տնտեսության վրա, ընդհանուր առմամբ, դրա ազդեցության մեծության վերաբերյալ անորոշություն կա:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**2. Պատրաստման հիմունքներ****Համապատասխանության հավաստում**

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որն Ընկերության ֆունկցիոնալ և այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նշվում է այլ տեղեկատվություն:

4. Ղևահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՀՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել դատողություններ, զննատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ զննատումներից:

Ղևահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման զննատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Այն ենթադրությունների և զննատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը (բացառությամբ իրական արժեքի չափումը), որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում:

- ▶ Ծանոթագրություն 26 (ա) – Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով պարտավորությունների չափում:
- ▶ Ծանոթագրություն 26 (դ) – Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ:
- ▶ Ծանոթագրություն 25 (գ) (ii) – առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստ:
- ▶ Ծանոթագրություն 12 – հետաձգված հարկային ակտիվի ճանաչում:

Իրական արժեքի չափում

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Ընկերությունը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների՝ հիմք ընդունելով զննատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- ▶ 1-ին մակարդակ. Նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտվող):
- ▶ 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):
- ▶ 3-րդ մակարդակ. Ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործված ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակներում, ապա իրական արժեքի չափումն որպես մեկ ամբողջություն դասակարգվում է իրական արժեքի հիերարխիայի այն նույն մակարդակում, որտեղ դասակարգվում են ամենացածր մակարդակի տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջ չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղափոխումներն Ընկերությունը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

Իրական արժեքի չափման ժամանակ կատարվող ենթադրությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 25-ում՝ ֆինանսական գործիքների հետ կապված:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**5. Հասույթ****(ա) Հասույթի ուղղություններ**

Ընկերությունը հասույթը հիմնականում ստանում է ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններից: Հասույթի այլ աղբյուրները ներառում են շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններից ստացվող եկամուտը:

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Հասույթ ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններից		
Բնակչություն	17,375,746	15,893,366
Իրավաբանական անձինք	8,461,085	7,988,855
	25,836,831	23,882,221
Հասույթ շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններից	4,440,250	4,264,591
Ցանցի միացման ծառայություններ	137,389	167,796
Այլ	3,675	4,904
	4,581,314	4,437,291
Ընդամենը հասույթ	30,418,145	28,319,512

(բ) Բաժանորդների հետ պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում բաժանորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ հիմնական աշխարհագրական շրջանների, ծառայությունների հիմնական տեսակների, բաժանորդների տեսակների և հասույթի ճանաչման ժամկետների:

Դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա
համար

հազ. դրամ	Բնակչություն		Իրավաբանական անձինք		Ընդամենը	
	2023թ.	2022թ.	2023թ.	2022թ.	2023թ.	2022թ.
Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների հիմնական աշխարհագրական շրջաններ						
Երևան	8,765,251	8,154,903	5,565,761	5,206,926	14,331,012	13,361,829
Կոտայք	1,938,423	1,726,277	873,804	794,528	2,812,227	2,520,805
Արարատ	1,446,718	1,317,635	290,727	277,303	1,737,445	1,594,938
Արմավիր	1,187,546	981,486	278,396	246,701	1,465,942	1,228,187
Շիրակ	1,038,606	970,585	357,724	335,780	1,396,330	1,306,365
Լոռի	1,022,476	922,317	294,020	279,505	1,316,496	1,201,822
Սյունիք	591,627	551,705	291,057	328,112	882,684	879,817
Գեղարքունիք	464,437	430,823	113,315	114,573	577,752	545,396
Արագածոտն	423,028	375,290	148,003	142,336	571,031	517,626
Տավուշ	345,450	323,798	159,271	158,965	504,721	482,763
Վայոց Ձոր	152,184	138,547	89,007	104,126	241,191	242,673
	17,375,746	15,893,366	8,461,085	7,988,855	25,836,831	23,882,221

հազ. դրամ

Շինարարության կամ արդիականացման ծառայությունների հիմնական աշխարհագրական շրջաններ

	2023թ.	2022թ.
Երևան	1,919,119	2,136,310
Կոտայք	768,435	472,737
Արարատ	340,155	339,269
Տավուշ	290,970	189,537
Արմավիր	277,459	338,879
Սյունիք	265,792	95,563
Լոռի	186,200	121,433
Գեղարքունիք	167,128	81,126
Շիրակ	125,105	127,356
Արագածոտն	73,779	276,699
Վայոց Ձոր	26,108	85,682
	4,440,250	4,264,591

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**5. Հասույթ (շարունակություն)****(բ) Բաժանորդների հետ պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում (շարունակություն)**

Դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար հազ. դրամ Հիմնական ծառայությունների տեսակներ Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններ Ցանցի միացման ծառայություններ ևլլ	<i>Բնակչություն</i>		<i>Իրավաբանական անձինք</i>		<i>Ընդամենը</i>	
	<i>2023թ.</i>	<i>2022թ.</i>	<i>2023թ.</i>	<i>2022թ.</i>	<i>2023թ.</i>	<i>2022թ.</i>
	17,375,746	15,893,366	8,461,085	7,988,855	25,836,831	23,882,221
	111,438	140,610	25,951	27,186	137,389	167,796
	–	–	3,675	4,904	3,675	4,904
	17,487,184	16,033,976	8,490,711	8,020,945	25,977,895	24,054,921

Ընկերությունը ճանաչել է ժամանակի ընթացքում ենթակառուցվածքների վրա կատարված շինարարության և արդիականացման ծառայությունների գծով հասույթ՝ 2023 թվականի համար 4,440,250 հազար դրամ (2022թ.՝ 4,264,591 հազար դրամ):

<i>հազ. դրամ</i>	<i>2023թ.</i>	<i>2022թ.</i>	<i>2023թ.</i>	<i>2022թ.</i>	<i>2023թ.</i>	<i>2022թ.</i>
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ						
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ապրանքներ և ծառայություններ	17,487,184	16,033,976	8,490,711	8,020,945	30,418,145	28,319,512
Հասույթ բաժանորդների հետ պայմանագրերից	17,487,184	16,033,976	8,490,711	8,020,945	30,418,145	28,319,512

(գ) Պայմանագրերի գծով մնացորդներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն բաժանորդների հետ պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի և պայմանագրերի գծով պարտավորությունների վերաբերյալ:

<i>հազ. դրամ</i>	<i>Ծնթ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2023թ.</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2022թ.</i>
«Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի»			
կազմում ներառված դեբիտորական պարտքեր	14	6,730,518	5,775,367
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	21	543,918	379,251

Պայմանագրի գծով պարտավորությունները վերաբերում են ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ցանցի միացնելու համար բաժանորդներից ստացված 276,534 հազար դրամ գումարով կանխավճարներին (2022թ.-ին՝ 172,112 հազար դրամ), որոնց գծով հասույթը ճանաչվում է ջրի մատակարարման պայմանագրի գործողության ընթացքում, և ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների համար բաժանորդներից ստացված 267,384 հազար դրամ գումարով կանխավճարներին (2022թ.-ին՝ 218,905 հազար դրամ):

(դ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հասույթը չափվում է բաժանորդի հետ պայմանագրում սահմանված հատուցման հիման վրա: Ընկերությունը ճանաչում է հասույթ, երբ բաժանորդին է փոխանցվում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն բաժանորդների հետ պայմանագրերի կատարման պարտականությունների բնույթի և կատարման ժամկետների, այդ թվում՝ վճարման նշանակալի պայմանների և հասույթի ճանաչման համապատասխան քաղաքականության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**5. Հասույթ (շարունակություն)****(դ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն (շարունակություն)**

Ծառայության տեսակը	Կատարման ենթակա պարտականությունների բնույթը և ժամկետները, ներառյալ՝ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականություն
Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններ	Ընկերությունը պարտավորվում է ջուր մատակարարել բաժանորդներին, և ջրի դիմաց վճարը որոշվում է բաժանորդի ամսական սպառած ծավալի հիման վրա: Վճարման պայմանները սահմանված են ՀՀ Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի («ՀԾԿՀ») կողմից սահմանված «Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների կանոններով» (ՋՄԿՀԿ), համաձայն որոնց Ընկերությունը պետք է հանրությանը հասանելի միջոցներով տեղադրի ջրի սպառման վերաբերյալ տեղեկատվությունը (ամսական սպառած ծավալը և վճարման ենթակա ընդհանուր գումարը) յուրաքանչյուր բաժանորդի համար մինչև հաշվետու ամիսը հաջորդող ամսվա 15-ը, որից հետո բաժանորդը պարտավոր է կատարել կանխիկ վճարում 7-օրյա ժամկետում: Ձեռքեր չեն տրամադրվում:	Հաճախորդները միաժամանակ ստանում և օգտագործում են ջրամատակարարման և/կամ կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների օգուտները՝ վերջիններից մատուցմանը գուգահեռ, և Ընկերությունը ծառայության նկատմամբ վերահսկողությունը փոխանցում է ժամանակի ընթացքում, այդ իսկ պատճառով, իր պարտականությունները կատարում է և հասույթը ճանաչում է ժամանակի ընթացքում: Փոփոխուն հատուցումը, որն իրենից ներկայացնում է սպառված կամ հեռացված ջրի ծավալի և գործող սակագների արտադրյալը, որոշվում է յուրաքանչյուր օրացուցային ամսվա վերջում վերցված ջրաչափերի ցուցմունքների հիման վրա:
Միացում ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ցանցին	Ընկերությունն իրականացնում է բաժանորդներին ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ցանցին միացման աշխատանքներ: Վճարման պայմանները սահմանված են ՀՀ Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի («ՀԾԿՀ») կողմից սահմանված «Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների կանոններով» (ՋՄԿՀԿ), համաձայն որոնց միացման վճարի 80%-ը վճարվում է որպես կանխավճար, իր մնացած մասը վճարվում է միացման աշխատանքներն ավարտելուց հետո: Յուրաքանչյուր նախագծի տևողությունը չի գերազանցում 120 օրը՝ Կարգավորողի կողմից սահմանված առավելագույն ժամկետի համաձայն:	Միացում ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ցանցին
Հասույթ շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններից	Կոնցեպտին պայմանագրի շրջանակում Ընկերությունը պարտավորվում է իրականացնել 37,500,000 հազար դրամ գումարով պարտադիր կապիտալ աշխատանքներ ջրամատակարարման ենթակառուցվածքի արդիականացման ուղղությամբ պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում և կատարել անհրաժեշտ համարվող այլ կապիտալ ծախսումներ: Ընկերությունը ճանաչում է շինարարության համար ստացված հատուցումը որպես ոչ նյութական ակտիվ՝ այնքանով, որքանով այն ստանում է հանրային ծառայության օգտագործողներից վճար գանձելու իրավունք: Հանրային ծառայության օգտագործողներից վճար գանձելու իրավունքը կանխիկ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ ստանալու անվերապահ իրավունք չէ, քանի որ գումարները պայմանավորված են այն այն չափով, որքանով հանրությունն օգտվում է ծառայությունից: Ըստ էության, Ընկերությունը կրում է պահանջարկի հետ կապված ռիսկերը:	Հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում ծախսային մեթոդի հիման վրա: Համապատասխան ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում կատարվելու ժամանակ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**6. Վաճառքի ինքնարժեք**

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Աշխատավարձ և համապատասխան հարկեր	4,311,473	4,308,760
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	3,769,315	3,331,764
Արտաքին կազմակերպությունների կողմից մատուցված շինարարության և համապատասխան ծառայություններ	2,684,710	2,698,559
Էլեկտրաէներգիա	2,436,976	2,469,046
Նյութեր	2,208,525	2,030,891
Վերանորոգում և տեխնիկական սպասարկում	917,521	847,659
Ռեսուրսների օգտագործման և բնապահպանության վճարներ	176,455	173,101
Անվտանգության ծառայություն	173,564	198,853
Ապահովագրություն	62,913	64,682
Այլ	196,346	205,665
	16,937,798	16,328,980

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա 2,684,710 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 2,698,559 հազար դրամ) գումարով արտաքին կազմակերպությունների կողմից մատուցված շինարարության և համապատասխան ծառայությունները, 1,363,879 հազար դրամ գումարով (2022թ-ին՝ 1,187,960 հազար դրամ) նյութերը և 391,661 հազար դրամ գումարով (2022թ-ին՝ 378,071 հազար դրամ) աշխատավարձը և համապատասխան հարկերը վերագրելի էին շինանարարության կամ արդիականացման ծառայությունների ինքնարժեքին:

7. Իրացման ծախսեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Աշխատավարձ և համապատասխան հարկեր	3,126,117	3,048,918
Գանձման վճարներ	389,207	331,906
Վարձակալության ծախսեր	88,892	83,539
Նյութեր	87,676	95,726
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	38,357	32,281
Գովազդ	19,492	19,839
Վերանորոգում և տեխնիկական սպասարկում	4,352	2,710
Այլ	188,968	156,913
	3,943,061	3,771,832

8. Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Աշխատավարձ և համապատասխան հարկեր	1,079,200	994,841
Մասնագիտական ծառայությունների վճարներ	523,386	456,846
Կոմունալ և հաղորդակցության ծառայություններ	92,888	99,694
«Վեոլիա» Նշանների և դոմենի անվանումների օգտագործման համար լիցենզիայի վճարներ	75,040	69,005
Վերանորոգում և տեխնիկական սպասարկում	57,286	47,281
Ներկայացուցչական և գործուղման ծախսեր	51,346	23,293
Վարձակալության ծախսեր	50,979	50,892
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	31,248	54,229
Հանրային ծառայությունների կարգավորման վճարներ	26,762	21,970
Գրասենյակային ծախսեր	5,769	3,534
Այլ	203,340	167,931
	2,197,244	1,989,516

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**9. Այլ ծախսեր**

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Տույժեր և տուգանքներ	245,988	54,917
Տրամադրված շնորհներ	30,450	6,100
Չփոխհատուցվող հարկեր	21,270	4,703
Հիմնական միջոցների օտարում	18,835	263
Գործառնական երաշխիք	4,234	4,234
Այլ	68,230	69,944
	389,007	140,161

10. Այլ եկամուտներ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Կանոնների խախտումներ	194,535	205,982
Էլեկտրաէներգիայի վաճառքից ստացված եկամուտներ	25,641	-
Ջրի տեղափոխման ծառայություններ	22,163	18,283
Ապահովագրական հատուցումներ	10,286	14,197
Ջրաչափերի վաճառքից զուտ եկամուտներ	9,902	-
Վնասի հատուցումներ	8,281	1,885
Եկամուտներ շնորհներից	4,218	2,890
Այլ	43,710	43,727
	318,736	286,964

11. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Տոկոսային եկամուտ բանկային հաշիվների մնացորդների (ընթացիկ հաշիվների) գծով	620,640	496,635
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	-	894,624
Ֆինանսական եկամուտ	620,640	1,391,259
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ – տոկոսային ծախս	(224,649)	(104,794)
Չուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	(115,971)	-
Կոնցեսիայի պայմանագրի պարտավորության գծով զեղչի ծախսագրում (Ծկթգ. 21, 26)	(4,438,331)	(4,372,213)
Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով զեղչի ծախսագրում (Ծկթգ. 22)	(369,299)	(308,412)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ – տոկոսային ծախս	(60,558)	(11,266)
Ֆինանսական ծախսեր	(5,208,808)	(4,796,685)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ ֆինանսական ծախսեր	(4,588,168)	(3,405,426)

12. Շահութահարկի գծով ծախս**(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ**

Ընկերությունը շահութահարկը վճարում է 18% դրույքաչափով (2022թ-ին՝ 18%):

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	(1,179,774)	(657,748)
Հետաձգված հարկի գծով օգուտ		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	578,340	483,779
Ճանաչված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխություն՝ հետաձգված հարկային ակտիվների դուրսգրման կամ հակադարձման հետևանքով	-	(31,734)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	(601,434)	(205,703)

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**12. Շահութահարկի գծով ծախս (շարունակություն)****(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ (շարունակություն)**

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում

	2023թ.		2022թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	2,486,654		2,275,326	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	447,598	18.0	409,559	18.0
Չուտ չհարկվող եկամուտ/ (չնվազեցվող ծախսեր)	153,836	6.2	(203,855)	(9.0)
	601,434	24.2	205,704	9.0

(բ) Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Չուտ	
	31 դեկտեմբեր 2023թ.	31 դեկտեմբեր 2022թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.	31 դեկտեմբեր 2022թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.	31 դեկտեմբեր 2022թ.
Հիմնական միջոցներ	41,255	90,949	-	-	41,255	90,949
Ոչ նյութական ակտիվներ	5,601,175	5,995,666	-	-	5,601,175	5,995,666
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	-	-	(151,207)	(34,637)	(151,207)	(34,637)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	657,338	662,216	-	-	657,338	662,216
Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	-	-	(4,588,492)	(5,498,673)	(4,588,492)	(5,498,673)
Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ	-	-	(174,419)	(286,341)	(174,419)	(286,341)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	281,034	256,548	-	-	281,034	256,548
Անհատույց ստացված ակտիվներ	2,076	2,835	-	-	2,076	2,835
Լրացուցիչ կապիտալ	-	-	(15,148)	(15,687)	(15,148)	(15,687)
Վարձակալության գծով պարտավորություն	132,968	35,364	-	-	132,968	35,364
Չուտ հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)	6,715,846	7,043,578	(4,929,266)	(5,835,338)	1,786,580	1,208,240

(գ) Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններ

հազ. դրամ	1 հունվարի 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Հիմնական միջոցներ	90,949	(49,694)	41,255
Ոչ նյութական ակտիվներ	5,995,666	(394,491)	5,601,175
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	(34,637)	(116,570)	(151,207)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	662,216	(4,878)	657,338
Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	(5,498,673)	910,181	(4,588,492)
Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ	(286,341)	111,922	(174,419)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	256,548	24,486	281,034
Անհատույց ստացված ակտիվներ	2,835	(759)	2,076
Լրացուցիչ կապիտալ	(15,687)	539	(15,148)
Վարձակալության գծով պարտավորություն	35,364	97,604	132,968
Չուտ հարկային ակտիվներ	1,208,240	578,340	1,786,580

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**12. Շահութահարկի գծով ծախս (շարունակություն)****(գ) Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններ (շարունակություն)**

հազ. դրամ	1 հունվարի 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Հիմնական միջոցներ	151,004	(60,055)	90,949
Ոչ նյութական ակտիվներ	6,297,266	(301,600)	5,995,666
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	–	(34,637)	(34,637)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	619,841	42,375	662,216
Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	(6,285,672)	786,999	(5,498,673)
Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ	(291,973)	5,632	(286,341)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	249,320	7,228	256,548
Անհատույց ստացված ակտիվներ	1,292	1,543	2,835
Լրացուցիչ կապիտալ	(16,617)	930	(15,687)
Վարձակալության գծով պարտավորություն	–	35,364	35,364
Հաջորդ ժամանակահատված փոխանցված հարկային վնաս	31,734	(31,734)	–
Չուտ հարկային ակտիվներ	756,195	452,045	1,208,240

13. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Մեքենաներ և սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տնտեսական գույք	Համակարգչային սարքավորումներ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2022թ.	1,857,078	2,463,414	625,026	226,034	105,097	5,276,649
Ավելացումներ	180,241	133,713	116,051	41	170,687	600,733
Օտարումներ	(75,083)	(28,200)	(188)	(68)	(400)	(103,939)
Տեղափոխումներ	16,673	175,204	(69,651)	66,181	(188,407)	–
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,978,909	2,744,131	671,238	292,188	86,977	5,773,443
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2023թ.	1,978,909	2,744,131	671,238	292,188	86,977	5,773,443
Ավելացումներ	296,333	73,204	84,285	26	350,056	803,904
Օտարումներ	(69,906)	(31,378)	(45,808)	(695)	(3,448)	(151,235)
Տեղափոխումներ	(896)	316,635	1,023	1,200	(317,962)	–
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	2,204,440	3,102,592	710,738	292,719	115,623	6,426,112
Մաշվածություն						
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2022թ.	1,493,993	1,706,306	438,142	208,690	49,722	3,896,853
Տարվա մաշվածություն	87,862	180,606	52,012	29,315	3,231	353,026
Օտարումներ	(19,420)	(27,421)	(122)	(68)	–	(47,031)
Տեղափոխումներ	1,245	108	(1,353)	–	–	–
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,563,680	1,859,599	488,679	237,937	52,953	4,202,848
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2023թ.	1,563,680	1,859,599	488,679	237,937	52,953	4,202,848
Տարվա մաշվածություն	77,711	156,268	49,542	24,498	2,100	310,119
Օտարումներ	(8,817)	(21,637)	(43,266)	(695)	(2,201)	(76,616)
Տեղափոխումներ	44	(11)	(33)	–	–	–
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	1,632,618	1,994,219	494,922	261,740	52,852	4,436,351
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 1 հունվարի 2022թ.	363,085	757,108	186,884	17,344	55,375	1,379,796
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	415,229	884,532	182,559	54,251	34,024	1,570,595
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	571,822	1,108,373	215,816	30,979	62,771	1,989,761

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**13. Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)**

242,833 հազար դրամ գումարով մաշվածության ծախսը (2022թ-ին՝ 268,835 հազար դրամ) գրանցվել է վաճառքի ինքնարժեքի կազմում, 38,357 հազար դրամ գումարով (2022թ-ին՝ 32,281 հազար դրամ)՝ իրացման ծախսերի կազմում և 28,929 հազար դրամ գումարով (2022թ-ին՝ 51,910 հազար դրամ)՝ վարչական ծախսերի կազմում:

14. Ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվներ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք			
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2022թ	43,076,302	156,828	43,233,130
Ավելացումներ	3,987,464	13,020	4,000,484
Օտարումներ	(65,008)	–	(65,008)
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	46,998,758	169,848	47,168,606
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2023թ	46,998,758	169,848	47,168,606
Ավելացումներ	4,692,742	12,773	4,705,515
Օտարումներ	(17,112)	–	(17,112)
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	51,674,388	182,621	51,857,009
Ամորտիզացիա			
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2022թ	11,863,990	87,155	11,951,145
Տարվա ամորտիզացիա	3,009,847	31,853	3,041,700
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	14,873,837	119,008	14,992,845
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2023թ	14,873,837	119,008	14,992,845
Տարվա ամորտիզացիա	3,369,824	19,673	3,389,497
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	18,243,661	138,681	18,382,342
Հաշվեկշռային արժեք			
Առ 1 հունվարի 2022թ.	31,212,312	69,673	31,281,985
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	32,124,921	50,840	32,175,761
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	33,430,727	43,940	33,474,667

Կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվները համապատասխանում են հանրային ծառայություններից օգտվողներից գումարներ գանձելու կոնցեսիատիրոջ՝ «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի իրավունքին՝ ՖՀՄՍԿ Մեկնաբանություն 12 «Ծառայության կոնցեսիայի համաձայնություններ» համաձայն:

Կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվների 252,490 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 277,127 հազար դրամ) գումարով ավելացումներն իրենցից ներկայացնում են օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստի գնահատման փոփոխությունը:

(ա) Ամորտիզացիա

3,387,179 հազար դրամ գումարով ամորտիզացիայի ծախսը (2022թ-ին՝ 3,039,381 հազար դրամ) գրանցվել է վաճառքի ինքնարժեքի կազմում և 2,319 հազար դրամ գումարով ամորտիզացիայի ծախսը (2022թ-ին՝ 2,319 հազար դրամ) գրանցվել է վարչական ծախսերի կազմում:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**15. Վարձակալություն****(ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ**

հազ. դրամ

	2023թ. Մեքենաներ և սարքավորումներ	2022թ. Մեքենաներ և սարքավորումներ
Մնացորդն առ 1 հունվարի	192,430	–
Ավելացումներ	786,913	215,978
Մաշվածություն	(139,303)	(23,548)
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի	840,040	192,430

(բ) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

հազ. դրամ

	2023թ.	2022թ.
Վարձակալության գծով պարտավորությունների տոկոսներ	60,558	11,266
60,558	11,266	

(գ) Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարներ

հազ. դրամ

	2023թ.	2022թ.
Վարձակալության գծով վճարումներ	154,539	23,980
154,539	23,980	

(դ) Վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժի և դրամական հոսքերի համադրում

	2023թ. Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2022թ. Վարձակալության գծով պարտավորություններ
Մնացորդն առ 1 հունվարի	203,264	–
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Վարձակալության մայր գումարի վճարումներ	(93,981)	(12,714)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(93,981)	(12,714)
Նոր վարձակալություններ	786,913	215,978
Այլ փոփոխություններ		
Պարտավորությունների հետ կապված փոփոխություններ	60,558	11,266
Տոկոսային ծախս	(60,558)	(11,266)
Վճարված տոկոսներ	–	–
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	–	–
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի	896,196	203,264

Ընկերությունը ճանաչել է վարձակալության մայր գումարը և տոկոսավճարները դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում՝ որպես ֆինանսական գործունեությունից հոսքեր: Համապատասխանաբար, վերադասակարգվում են նաև նախորդ տարվա ցուցանիշները՝ 12,714 հազար դրամ:

16. Պաշարներ

հազ. դրամ

	2023թ.	2022թ.
Պահեստամասեր, նյութեր և սպառողական նյութեր	3,008,711	2,775,534
Այլ	81,393	102,596
3,090,104	2,878,130	

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**17. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր**

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Առևտրական և այլ ֆինանսական ակտիվներ		
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր		
Բնակչություն	7,954,335	7,082,910
Իրավաբանական անձինք	3,074,945	2,502,786
Այլ դեբիտորական պարտքեր	588,735	525,009
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստ	(4,421,496)	(4,291,103)
Ընդամենը առևտրական և այլ ֆինանսական ակտիվներ	7,196,519	5,819,602
Առևտրական և այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Ստացվելիք հարկեր	70,431	74,886
Տրված կանխավճարներ	187,814	265,582
Ընդամենը առևտրական և այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	258,245	340,468
Ընդամենը առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	7,454,764	6,160,070

Պարտքային և արժույթային ռիսկերին ընկերության ենթարկվածության և առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի հետ կապված արժեզրկումից կորուստների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 25-ում:

18. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Բանկային հաշիվների մնացորդներ (ընթացիկ հաշիվներ)	8,683,134	8,259,111
Միասնական հաշվի մնացորդ	58,892	32,090
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություններում	8,742,026	8,291,201

Տոկոսադրույքի ռիսկին ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության վերլուծությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 25-ում:

19. Կապիտալ և պահուստներ**(ա) Բաժնետիրական կապիտալ**

Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ տեղեկատվություն
նշված չէ

	Սովորական բաժնետոմսեր	
	2023թ.	2022թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ թողարկված	300	300
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թողարկված, ամբողջովին վճարված	300	300
Հայտարարված բաժնետոմսեր - անվանական արժեք	10,000,000 դրամ	10,000,000 դրամ

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել ընկերության բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Շահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են ընկերության՝ Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական ակտերի համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված չբաշխված շահույթի մնացորդով, բացառությամբ ստորև ներկայացված սահմանափակման:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընկերությունը չունի բաշխման ենթակա պահուստներ (2022թ-ին նման պահուստներ չկային):

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և 2023թ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել (2022թ-ին շահաբաժիններ չեն հայտարարվել):

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**19. Կապիտալ և պահուստներ (շարունակություն)****(գ) Լրացուցիչ կապիտալ**

Լրացուցիչ կապիտալն իրենից ներկայացնում է կապակցված կողմից անհատույց ստացված ակտիվները 178,529 հազար դրամ գումարով՝ առանց շահութահարկի:

20. Կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն ղեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ Ընկերության գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու և շուկայի մասնակիցների վստահությունը պահպանելու համար: Դա իրագործվում է դրամական միջոցների արդյունավետ կառավարման, Ընկերության հասույթի և շահույթի շարունակական վերահսկման, հիմնականում գործառնական գործունեությունից ստացվող դրամական հոսքերով ֆինանսավորվող երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի վերահսկման միջոցով: Ձեռնարկելով այս քայլերը՝ Ընկերությունը նպատակ ունի կայունացնել շահույթի աճը:

Ստորև ներկայացված է Ընկերության պարտավորության և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Ընդամենը պարտավորություններ	55,508,395	52,315,187
Հանած՝ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները	8,742,026	8,291,201
2023 թ. պարտավորություն	46,766,369	44,023,986
Ընդամենը սեփական կապիտալ	2,084,633	199,413
2023 թ. պարտավորության և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22.4	220.8

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման Ընկերության մոտեցումը չի փոփոխվել: Ընկերության կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների պահանջներ:

21. Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Մնացորդն առ 1 հունվարի	40,108,626	38,933,602
Պարտավորությունների նվազում տարվա ընթացքում վճարումների արդյունքում	(2,724,478)	(3,197,189)
Չեղչի ծախսագրում	4,438,331	4,372,213
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի	41,822,479	40,108,626

Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով պարտավորությունների չափման մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 26-ում:

22. Օժանդակ ակտիվներին վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Մնացորդն առ 1 հունվարի	3,102,828	3,071,543
Գնահատման փոփոխություն	252,490	(277,127)
Չեղչի ծախսագրում	369,299	308,412
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի	3,724,617	3,102,828

Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստի չափման մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 26-ում:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**23. Վարկեր և փոխառություններ**

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ամորտիզացված արժեքով չափվող ընկերության տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 25-ում:

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով չափահովված փոխառություն կապակցված կողմից	3,694,452	3,976,417
	3,694,452	3,976,417

(ա) Պայմաններ և մարման ժամկետներ

Ստորև ներկայացված են չմարված փոխառությունների համար գործող պայմանները.

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանական տոկոսադրույք	Մարման տարին	31 դեկտեմբերի 2023թ.		31 դեկտեմբերի 2022թ.	
				Անվանական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Անվանական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք
Գրավով չափահովված փոխառություն կապակցված կողմից	ԱՄՆ դոլար	FedFund+ 0.75%	Ցպահանջ	3,694,452	3,694,452	3,976,417	3,976,417
				3,694,452	3,694,452	3,976,417	3,976,417

(բ) Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի համադրում

հազ. դրամ	Ծնթ.թ.	Պարտավորություններ Վարկեր և փոխառություններ
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2023թ		3,976,417
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Վարկերի և փոխառությունների մարում		(413,450)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		(413,450)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ		122,151
Այլ փոփոխություններ		
Պարտավորությունների հետ կապված փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	11	224,649
Վճարված տոկոսներ		(192,851)
Աղբյուրի մոտ գանձվող շահութահարկի ծախս վճարված տոկոսներից		(22,464)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ		9,334
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.		3,694,452
հազ. դրամ	Ծնթ.թ.	Պարտավորություններ Վարկեր և փոխառություններ
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2022թ		5,071,188
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Վարկերի և փոխառությունների մարում		(197,760)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		(197,760)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ		(910,092)
Այլ փոփոխություններ		
Պարտավորությունների հետ կապված փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	11	104,794
Վճարված տոկոսներ		(81,234)
Աղբյուրի մոտ գանձվող շահութահարկի ծախս վճարված տոկոսներից		(10,479)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ		13,081
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.		3,976,417

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**24. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր**

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Արձակուրդային վճարների գծով պահուստ	1,401,164	397,820
Կրեդիտորական պարտքեր	1,321,996	1,400,116
Վճարվելիք հարկեր	627,917	361,855
Հաճախորդներից ստացված կանխավճարներ	558,329	1,204,129
Աշխատավարձ	409,527	683,098
Այլ	240,153	203,537
	4,559,086	4,250,555

Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 25-ում:

25. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում**(ա) Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք**

Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքին:

(բ) Իրական արժեքի չափում**Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ**

Տեսակը	Գնահատման մեթոդ	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ
Վարկեր և փոխառություններ	Չեղչված դրամական հոսքերի մեթոդ	Կիրառելի չեն
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ*	Չեղչված դրամական հոսքերի մեթոդ	Կիրառելի չեն

* Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով պարտավորությունները և առևտրական կրեդիտորական պարտքերը:

(գ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս ընկերությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- ▶ պարտքային ռիսկ:
- ▶ իրացվելիության ռիսկ:
- ▶ շուկայական ռիսկ:

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ընկերության ռիսկերի կառավարման համակարգի կազմակերպման և հսկողության համար: Ղեկավարությունը կանոնավոր կերպով հաշվետվություններ է ներկայացնում Տնօրենների խորհրդին իր աշխատանքի վերաբերյալ:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների և ընկերության գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների և կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով ընկերությունը նպատակ ունի ստեղծել հսկողության կանոնակարգված և գործող համակարգ, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ պատկերացում ունեն իրենց դերերի և պարտականությունների մասին:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ բաժանորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում բաժանորդներից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերի հետ կապված:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**25. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)****(գ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:

Ստորև ներկայացված է շահույթում կամ վնասում ֆինանսական ակտիվների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստները:

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Հաճախորդների հետ պայմանագրերից առաջացող առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստ	(194,949)	(695,235)

Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Ընկերության ենթարկվածությունը հիմնականում պայմանավորված է բաժանորդների բնութագրերով այն վայրերում, որտեղ գործում է Ընկերությունը: Ընկերությունում չի գործում ձևակերպված քաղաքականություն, որը կպահանջեր վերլուծել յուրաքանչյուր նոր բաժանորդի վճարունակությունը: Ընկերությունը չի պահանջում գրավ առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով, ինչպես նաև չի պահանջում կանխավճար վաճառքից առաջ:

Պարտքային ռիսկը վերահսկելիս բաժանորդները խմբավորվում են ըստ իրենց պարտքային ռիսկի բնութագրերի՝ ըստ բնակչություն կամ իրավաբանական անձ դասակարգման և պարտքերի ժամկետայնության և վերլուծվում են ժամկետանց վճարումների տեսանկյունից:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի հետ կապված պարտքային ռիսկին իր ենթարկվածությունը սահմանափակելու համար Ընկերությունը անհատ և իրավաբանական անձ հանդիսացող բաժանորդների համար վճարման առավելագույն ժամկետ է սահմանել մեկ ամիսը:

Ստորև ներկայացված է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն՝ ըստ պայմանագրային կողմերի տեսակների:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2023թ.	2022թ.
<i>Առևտրական դեբիտորական պարտքեր</i>		
Բնակչություն	4,798,800	4,203,345
Իրավաբանական անձինք	1,931,718	1,091,248
	6,730,518	5,294,593
<i>Այլ դեբիտորական պարտքեր</i>	466,001	525,009
	7,196,519	5,819,602

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում հաճախորդների համար

Ընկերությունն օգտագործում է պահուստավորման մատրից բոլոր հաճախորդներից ստացվելիք առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որը ներառում է մեծ թվով փոքր գումարով մնացորդներ:

Կորստի մակարդակը հաշվարկվում է «roll rate» մեթոդով, որը հիմնված է այն հավանականության վրա, որ դեբիտորական պարտքը կանցնի ժամկետանցությունից մինչև դուրս գրում հաջորդական փուլերով: «Roll rate»-երը հաշվարկվում են առանձին հիմունքով տարբեր սեգմենտներում պարտքային ռիսկին ենթարկվածության համար՝ հիմք ընդունելով պարտքային ռիսկի հետևյալ ընդհանուր բնութագիրը՝ բաժանորդի տեսակը (իրավաբանական անձ կամ անհատ):

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**25. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)****(գ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և հաճախորդներից ստացվելիք առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Կորստի միջին կշռված մակարդակ	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Կորստի պահուստ	Պարտքային առումով արժեզրկված
Ընթացիկ (ոչ ժամկետանց)	4%	2,976,754	122,265	Ոչ
1-30 օր ժամկետանց	20%	601,959	122,048	Ոչ
31-90 օր ժամկետանց	28%	1,082,160	305,213	Ոչ
91-180 օր ժամկետանց	37%	1,219,303	452,993	Այո
181-365 օր ժամկետանց	52%	1,408,813	727,288	Այո
Ավելի քան 365 օր ժամկետանց	62%	4,329,026	2,691,689	Այո
		11,618,015	4,421,496	

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և հաճախորդներից ստացվելիք առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Կորստի միջին կշռված մակարդակ	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Կորստի պահուստ	Պարտքային առումով արժեզրկված
Ընթացիկ (ոչ ժամկետանց)	4%	2,593,657	111,725	Ոչ
1-30 օր ժամկետանց	20%	548,415	110,919	Ոչ
31-90 օր ժամկետանց	30%	946,542	280,224	Ոչ
91-180 օր ժամկետանց	39%	1,326,080	520,191	Այո
181-365 օր ժամկետանց	63%	1,170,317	735,130	Այո
Ավելի քան 365 օր ժամկետանց	72%	3,525,694	2,532,914	Այո
		10,110,705	4,291,103	

Կորստի մակարդակները հաշվարկվում են վերջին երկու տարիների փաստացի պարտքային կորուստների փորձի հիման վրա: Հաշվի առնելով առևտրական դեբիտորական պարտքերի մագորդների կարճաժամկետ բնույթը (30 օր), Ընկերությունը չի ներառում ապագայամետ տեղեկատվությունը ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկում:

Ընկերությունն այս պահին գտնվում է ՀՀ կառավարության և ՀՀ Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության Զրային կոմիտեի հետ բանակցությունների գործընթացում՝ կապված երկու կազմակերպության (մեկ պետական կառավարչական հիմնարկ և մեկ համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություն) դեբիտորական պարտավորությունների հավաքագրման հետ:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նշված կազմակերպությունների ընդամենը դեբիտորական պարտքերը նախքան արժեզրկումից կորուստները միասին կազմել են 704,014 հազար դրամ (2022թ.՝ 610,243 հազար դրամ): Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այդ երկու կազմակերպությունների դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստը միասին կազմել է 649,839 հազար դրամ (2022թ.՝ 562,751 հազար դրամ):

Ընկերությունը բանակցում է ՀՀ կառավարության հետ նշված դեբիտորական պարտավորությունների հավաքագրումն ապահովելու նպատակով: Հաշվի առնելով ՀՀ կառավարության հետ գործընկերային հարաբերությունները, ինչպես նաև բանակցությունների դրական ելքին Ընկերության ապավինումը՝ Ընկերությունը կատարել է կոնցեսիոն պայմանագրով 2022թ. մայիսի 31-ին իրեն առաջադրված կոնցեսիոն վճարի վճարումը՝ 2022թ. մայիսի 1-ի դրությամբ նշված երկու կազմակերպությունների դեբիտորական պարտավորությունների ընդամենը գումարով ավելի պակաս:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**25. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)****(գ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)****Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններ**

Ստորև ներկայացված է առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխությունները տարվա ընթացքում:

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Մնացորդն առ 1 հունվարի	4,291,102	3,605,475
Դուրսգրումներ	(64,105)	(9,607)
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	194,949	695,235
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի	4,421,946	4,291,103

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ 8,683,134 հազար դրամ գումարով բանկային հաշիվների մնացորդներ (ընթացիկ հաշիվներ), (2022թ-ին՝ 8,259,111 հազար դրամ), որն իրենից ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այս ակտիվների գծով: Բանկային հաշիվների մնացորդները (ընթացիկ հաշիվներ) պահվում են հիմնականում «ԱՄԻՕ բանկ» ՓԲԸ-ում, «Ալֆա բանկ» ԲԲԸ-ում, «Արդշինբանկ» ՓԲԸ-ում և «ՎՏԲ-Հայաստան բանկ» ՓԲԸ-ում: Ընկերությունը չի ակնկալում, որ այս պայմանագրային կողմերը չեն կատարի իրենց պարտականությունները: Ընկերության գնահատմամբ ընթացիկ հաշիվների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվել հիմնականում վերջիններիս կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

Ընկերությունը 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ունի նաև դրամական միջոցներ 33 Պետական եկամուտների կոմիտեի կողմից գործարկվող իր միասնական հարկային հաշվին 58,892 հազար 33 դրամի չափով (31 դեկտեմբերի 2022 թ.՝ 32,090 հազար 33 դրամ): Ընկերության գնահատմամբ միասնական հարկային հաշվի գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվել հիմնականում վերջիններիս կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Ընկերության մոտեցումն է ապահովել, որքանով հնարավոր է, բավարար իրացվելիություն սովորական և արտասովոր պայմաններում պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Ընկերության հեղինակությունը վտանգելու:

Ընկերությունն ապահովում է ցպահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի ակնկալվող գործառնական ծախսերը, այդ թվում՝ ֆինանսական պարտականությունների սպասարկման ծախսերը ծածկելու համար: Այս պարագայում հաշվի չի առնվում առանձնահատուկ հանգամանքների հնարավոր ազդեցությունը, որոնք հնարավոր չէ ողջամտորեն կանխատեսել, օրինակ՝ բնական աղետները:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային մնացած մարման ժամկետները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ներկայացված են համախառն և չգեղջված գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսների վճարումները:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**25. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)****(գ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)****31 դեկտեմբերի
2023թ.**

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորու- թյուններ Գրավով չապահովված փոխառություն կապակցված կողմից Պարտավորու- թյուններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով Վարձակալության գծով պարտավորություն Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագր. դրամական հոսքեր	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
3,694,452	3,694,452	3,694,452	-	-	-	-	-	-
41,822,479	66,276,100	-	-	4,473,500	4,672,500	25,191,400	31,938,700	-
896,196	1,081,351	-	52,495	278,307	333,968	416,581	-	-
1,826,626	1,826,626	-	1,826,626	-	-	-	-	-
48,239,753	72,878,529	3,694,452	1,879,121	4,751,807	5,006,468	25,607,981	31,938,700	

**31 դեկտեմբերի
2022թ.**

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորու- թյուններ Գրավով չապահովված փոխառություն կապակցված կողմից Պարտավորու- թյուններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով Վարձակալության գծով պարտավորություն Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագր. դրամական հոսքեր	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
3,976,417	3,976,417	3,976,417	-	-	-	-	-	-
40,108,626	70,027,200	-	-	3,751,100	4,473,500	21,001,100	40,801,500	-
203,264	247,023	-	11,328	56,640	67,968	111,087	-	-
2,966,100	2,966,100	-	2,966,100	-	-	-	-	-
47,254,407	77,216,740	3,976,417	2,977,428	3,807,740	4,541,468	21,112,187	40,801,500	

Չի ակնկալվում, որ մարման ժամկետների վերլուծությունում ներառված դրամական հոսքերը կարող են առաջանալ նշվածից նշանակալիորեն ավելի վաղ կամ նշանակալիորեն տարբեր գումարներով:

(iv) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն Ընկերության եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է շուկայական գների, օրինակ՝ արտադրության փոխարժեքների և տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Ընկերությունը չի կիրառում հեջի հաշվառում շահույթի կամ վնասի փոփոխականությունը կառավարելու համար:

(v) Արժույթային ռիսկ

Ընկերությունը ենթարկվում է արժույթային ռիսկին իր ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթներով արտահայտված վաճառքների, գնումների և փոխառությունների հետ կապված: Այս գործառնություններն հիմնականում իրականացվում են ԱՄՆ դոլարով:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**25. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)****(գ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)****Ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին**

Ստորև ներկայացված Է Ընկերության ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին ըստ անվանական գումարների:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 2023թ.	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 2022թ.
Վարկեր և փոխառություններ	(3,694,452)	(3,976,417)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	37,223	150,634
	(3,657,229)	(3,825,783)

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամով	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2023թ.	2022թ.	2023թ.	2022թ.
1 ԱՄՆ դոլար	392.46	434.86	404.79	393.57

Չգայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված ղեկսեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր աճը (նվազումը) ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Աճ Շահույթ կամ վնաս	Նվազում Շահույթ կամ վնաս
31 դեկտեմբերի 2023թ. ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	365,723	(365,723)
31 դեկտեմբերի 2022թ. ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	382,578	(382,578)

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (ֆիքսված տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխական տոկոսադրույքով պարտք): Ղեկավարությունը չի կիրառում ֆիքսված կամ փոփոխական տոկոսադրույքների նկատմամբ Ընկերության ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում ղեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա որոշելու համար, թե որ տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված թե փոփոխական, ավելի բարենպաստ կլինի Ընկերության համար մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքների կառուցվածքը հետևյալն էր.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2023թ.	2022թ.
Փոփոխական դրույքով գործիքներ Ֆինանսական պարտավորություններ	3,694,452	3,976,417

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**25. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)****(գ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)****Դրամական միջոցների զգայնության վերլուծություն փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքների համար**

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունը 100 բազիսային կետով կապելացներ (կնվազեցներ) շահույթը կամ վնասը (առանց հարկերի) ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ**2023թ.**

Փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքներ

Դրամական հոսքերի զգայնություն (զուտ)**2022թ.**

Փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքներ

Դրամական հոսքերի զգայնություն (զուտ)

Շահույթ կամ վնաս	
100 բկ աճ	100 բկ նվազում
(30,295)	30,295
(30,295)	30,295
(32,607)	(32,607)
(32,607)	32,607

26. Կոնցեսիայի պայմանագիր

2016թ. նոյեմբերի 21-ին ստորագրվել է տասնհինգամյա պայմանագիր Ընկերության, ԿԺՕ-ի և Շնորհատու միջև, որը վերաբերում է ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների մատուցմանը Հայաստանում, տեխնիկական և կոմերցիոն կառավարմանը:

Պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում Ընկերությունն ունի ենթակառուցվածքն օգտագործելու բացառիկ իրավունք՝ ծառայությունների մատուցումն ապահովելու նպատակով:

Պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում ծառայությունների մատուցման համար հաճախորդներից գանձվող սակագները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից, սակայն կախված են նաև Կոնցեսիայի պայմանագրի մի շարք գործոններից, այդ թվում՝ եվրո/ՀՀ դրամ փոխարժեքից, ջրի սպառման ծավալներից, սղաճից և էլեկտրաէներգիայի գներից, հաճախորդներից հավաքագրումների դրույքներից:

(ա) Կոնցեսիայի վճարների վճարում Շնորհատուին

Կոնցեսիոն պայմանագրի համաձայն՝ Ընկերությունը պարտավոր է կոնցեսիայի ժամկետում Շնորհատուին վճարել կանոնավոր վճարումներ՝ պետական ծառայություններից օգտվելու համար վճար գանձելու իրավունք ստանալու համար:

Կոնցեսիայի պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում Ընկերության կողմից Շնորհատուին պահանջվում է կատարել հետևյալ վճարումները:

հազ. դրամ

Մինչև մեկ տարի

Մեկից հինգ տարի

Ավելի քան հինգ տարի

2023թ.	2022թ.
4,473,500	3,751,100
29,863,900	25,474,600
31,938,700	40,801,500
66,276,100	70,027,200

Ընկերությունը ներառել է նշված վճարումների իրական արժեքը, որն իրենից ներկայացնում է Շնորհատուին կատարվող տարեկան վճարումների ներկա արժեքը՝ զեղչված մինչև հարկումը 13.5% դրույքով, կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքում և ճանաչել կոնցեսիայի գծով պարտավորություն՝ Կոնցեսիայի պայմանագրի գործողության սկզբում:

2020թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կառավարությունը դադարեցրեց ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների սակագների սուբսիդավորումը: Այնուամենայնիվ, բնակչության համար սակագները անփոփոխ պահելու և Ընկերությանը կորցրած շահույթ փոխհատուցելու համար Կոնցեսիոն պայմանագրով նախատեսված ընդհանուր վճարումները 89,749,000 հազար դրամից նվազեցվել են 80,426,300 հազար դրամի՝ ՀՀ կառավարության հետ կնքված 2019թ. հուլիսի 25-ի թիվ 13 պայմանագրի համաձայն:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**26. Կոնցեսիայի պայմանագիր (շարունակություն)****(ա) Կոնցեսիայի վճարների վճարում Շնորհատուին (շարունակություն)**

Այս Էական փոփոխության արդյունքում նախկինում ճանաչված կոնցեսիայի պարտավորությունն ապաճանաչվել է և 2019թ. հուլիսի 31-ի դրությամբ ճանաչվել է նոր պարտավորություն՝ 11.9% լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով: Փոփոխության արդյունքում առաջացած 4,744,688 հազար դրամ գումարով օգուտը ճանաչվել է 2019թ. շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Չեղյման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով կոնցեսիայի պարտավորության մարման ժամկետի հետ նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող վարկերի համար Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված ոլորտի միջին փոխառության տոկոսադրույքները:

2021թ. նոյեմբերի 10-ին ՀՀ կառավարության հետ թիվ 24 պայմանագրի համաձայն կոնցեսիայի պարտավորության գծով վճարումների ժամանակացույցը փոխվել է:

Այս Էական փոփոխության արդյունքում նախկինում ճանաչված կոնցեսիայի պարտավորությունն ապաճանաչվել է և 2021թ. նոյեմբերի 1-ին ճանաչվել է նոր պարտավորություն՝ 11.6% լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով:

Չեղյման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով կոնցեսիայի պարտավորության մարման ժամկետի հետ նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող վարկերի համար Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված ոլորտի միջին փոխառության տոկոսադրույքները:

Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով պարտավորությունների վճարումները Ընկերությունը ճանաչել է որպես դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից:

(բ) Գործառնական ծառայություններ

Ընկերությունը ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների գծով հասույթը և ծախսերը հաշվառում է ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն:

(գ) Շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններ

Կոնցեսիոն պայմանագրի շրջանակում Ընկերությունը պարտավորվում է իրականացնել կապիտալ աշխատանքներ ջրամատակարարման ենթակառուցվածքի արդիականացման ուղղությամբ՝ 37,500,000 հազար դրամի չափով, ինչպես ներկայացված է ստորև բերվող աղյուսակում և պարտավոր է կատարել հետագա կապիտալ ծախսումներ անհրաժեշտության դեպքում:

Պայմանագրային տարի	Գումարը հազ. դրամ	Պայմանագրային տարի	Գումարը հազ. դրամ
1	1,500,000	11	2,750,000
2	1,750,000	12	2,500,000
3	1,222,000	13	2,500,000
4	2,750,000	14	2,500,000
5	2,750,000	15	2,500,000
6	2,750,000		
7	2,750,000		
8	2,750,000		
9	3,778,000		
10	2,750,000		

Ընկերությունը շինարարության կամ արդիականացման ծառայությունների գծով հասույթը և ծախսերը հաշվառում է ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար Ընկերությունը ճանաչել է 30,418,145 հազար դրամ գումարով հասույթ (2022թ-ին՝ 28,319,512 հազար դրամ), որը բաղկացած է շինարարության ծառայություններին վերաբերող 4,440,250 հազար դրամ գումարից (2022թ-ին՝ 4,264,591 հազար դրամ) և ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների վերաբերող 25,836,831 հազար դրամ գումարից (2022թ-ին՝ 23,882,221 հազար դրամ):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ճանաչել է կոնցեսիայի պայմանագրի շրջանակներում շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններ մատուցելու համար որպես հատուցում ստացված ոչ նյութական ակտիվ 4,440,250 հազար դրամի չափով (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4,264,591 հազար դրամի չափով): Ոչ նյութական ակտիվն իրենից ներկայացնում է հանրային ծառայություններից օգտվելու համար բաժանորդներից վճար գանձելու իրավունքը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**26. Կոնցեսիայի պայմանագիր (շարունակություն)****(դ) Օժանդակ ակտիվներ**

2017թ. հունվարի 1-ին Կոնցեսիայի պայմանագրի շրջանակներում Ընկերությունը Շնորհատուից ստացել է 2,578,546 հազար դրամ իրական արժեքով սարքավորումներ և 1,980,083 հազար դրամ իրական արժեքով նյութեր որպես Օժանդակ ակտիվներ, ի լրումն ենթակառուցվածքի:

2018թ. ընթացքում Ընկերությունը Շնորհատուից ստացել է 68,466 հազար դրամ իրական արժեքով լոգոտիպի սարքավորումներ և 80,638 հազար դրամ իրական արժեքով նյութեր: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս միավորների գծով Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստը կազմում էր 60,763 հազար դրամ (Ծանոթագրություն 22):

Այս ակտիվները ճանաչվում են որպես Ընկերության ակտիվներ, որոնք չափվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Օպերատորը կարող է պահպանել, օգտագործել կամ վաճառել ակտիվներն իր հայեցողությամբ՝ ապահովելով սակայն հետագա օպերատորի կողմից ծառայությունների մատուցումը: Ընկերությունը պարտավոր է Կոնցեսիայի պայմանագրի վերջում Շնորհատուին փոխանցել (անհատուցման) Կոնցեսիայի պայմանագրի սկզբում իրեն տրամադրված Օժանդակ ակտիվներին համարժեք ակտիվներ: Այնուամենայնիվ, համարժեքությունը սահմանված չէ Կոնցեսիայի պայմանագրում:

2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ճանաչել է վերադարձման պարտավորություն Օժանդակ ակտիվների գծով՝ համարժեքությունը դիտարկելով որպես Օժանդակ ակտիվների դրամային համարժեքություն: Վերադարձման պարտավորությունը ներառում է հետևյալ բաղադրիչները և չափվում է հետևյալ կերպ.

- ▶ պաշարների բաղադրիչ – Կոնցեսիայի պայմանագրի ժամկետի վերջում նյութերը փոխարինելու համար պահանջվող գումար: Պարտավորությունը չափվում է հիմք ընդունելով նյութերի ընթացիկ գները՝ ճշգրտված ղեկավարության կողմից գնահատված գնաճի դրույքով:
- ▶ հիմնական միջոցների բաղադրիչը – Կոնցեսիայի պայմանագրի ժամկետի վերջում հիմնական միջոցներն իրենց սկզբնական վիճակին վերականգնելու համար պահանջվող գումարի ղեկավարության լավագույն գնահատականը: Պարտավորությունը չափվում է հիմք ընդունելով հիմնական միջոցների ընթացիկ գները՝ ճշգրտված ղեկավարության կողմից գնահատված գնաճի դրույքով:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վերադարձման պարտավորությունը գեղչվել է՝ օգտագործելով տասը տարի մարման ժամկետով ԶՅ պետական պարտատուների 10.77% եկամտաբերությունը (2022թ-ին՝ 12.01%)՝ հրապարակված ԶՅ կենտրոնական բանկի կողմից: 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վերադարձման պարտավորության և Օժանդակ ակտիվների իրական արժեքի միջև տարբերությունը ներկայացվել է որպես նվազեցում կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվներից:

27. Պայմանական դեպքեր**(ա) Ապահովագրություն**

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրություն իր բոլոր շենքերի և սարքավորումների համար, ինչպես նաև այն ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից: Զանի դեռ Ընկերությունը չունի համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերությունը ներգրավված չէ այնպիսի դատական վարույթներում կամ այլ հայցերում, որոնք կարող են էական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության արդյունքների կամ ֆինանսական վիճակի վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**27. Պայմանական դեպքեր (շարունակություն)****(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ**

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

2020թ. հունվարի 1-ից Հայաստանի Հանրապետությունում գործում է տրանսֆերային գնագոյացման օրենսդրությունը: Օրենսդրությունը գործում է 2020թ. և հաջորդ տարիներ համար: Տրանսֆերային գնագոյացման տեղական կանոնները համանման են ՏՀԶԿ-ի ուղեցույցներին, սակայն որոշակի հանգամանքներում առկա է անորոշություն հարկային օրենսդրության գործնական կիրառման հետ կապված:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները պարտադրում են հարկ վճարողներին պատրաստել տրանսֆերային գնագոյացման փաստաթղթեր վերահսկվող գործարքների համար, սահմանում են լրացուցիչ հարկերի և տույժերի հաշվեգրման հիմքեր և մեխանիզմներ, եթե վերահսկվող գործարքների գները տարբերվում են շուկայական գներից:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները կիրառելի են ստորև ներկայացված գործարքների նկատմամբ, եթե վերահսկվող գործարքի հանրագումարը գերազանցում է 200 միլիոն դրամը հարկային տարում.

- ▶ միջսահմանային գործարքներ կապակցված կողմերի միջև;
- ▶ միջսահմանային գործարքներ օֆշորային գոտիներում գրանցված ընկերությունների հետ՝ անկախ վերջիններիս կապակցված կողմ լինելու հանգամանքից;
- ▶ կապակցված կողմերի միջև երկրի ներսում իրականացվող որոշ գործարքներ, որոնք սահմանված են ՀՀ հարկային օրենսգրքով:

Քանի որ հարկային մարմինները և դատարանները չունեն տրանսֆերային գնագոյացման կանոնների կիրառման փորձ, դժվար է կանխատեսել տրանսֆերային գնագոյացման նոր կանոնների ազդեցությունն այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

28. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ**(ա) Հսկողություն**

Ընկերությունն ամբողջովին պատկանում է Վեոլիա Օ - «Կոմպանի Ժենեղալ դե Օ», Ֆրանսիա: Ընկերության վերջնական մայր կազմակերպությունը և վերջնական հսկող կողմն է Վեոլիա Ինվայրոմենթ ՍԱ-ը: Վեոլիա Ինվայրոմենթ ՍԱ-ն հրապարակում է ֆինանսական հաշվետվություններ:

(բ) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ***Առանցքային ղեկավար անձնակազմի վարձատրությունը***

Ստորև ներկայացված է տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմի կողմից ստացված վարձատրությունը, որը ներառված է վարչական ծախսերում:

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	129,129	116,092

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**28. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)****(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ**

Ստորև ներկայացված են Ընկերության գործարքներն այլ կապակցված կողմերի հետ:

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը 2023թ.	Գործարքի գումարը 2022թ.	Մնացորդը 2023թ.	Մնացորդը 2022թ.
Ստացված ծառայություններ				
Վերջնական մայր կազմակերպություն	(367,784)	(333,441)	(216,913)	(324,446)
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	(31,680)	(10,380)	(17,714)	(10,158)
Մատուցված ծառայություններ				
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	600	600	180	60
Կանխավճարներ ապրանքների և ծառայությունների համար				
Վերջնական մայր կազմակերպություն	413,190	436,627	–	–
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	17,193	150	–	–
Ստացված փոխառություններ				
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	–	–	(3,694,452)	(3,976,417)
Այլ				
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	–	–	(145,050)	(134,331)

Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունից ստացված փոխառության համար գործում է FedFund + 0.75% տարեկան տոկոսադրույք և այն ելթակա է մարման ըստ պահանջի: 2023թ. ընթացքում ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունից ստացված փոխառության գծով հաշվեգրվել է 224,649 հազար դրամ գումարով տոկոսային ծախս (2022թ-ին՝ 104,794 հազար դրամ):

29. Զափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Հասույթ

Բաժանորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 5-ի (դ) կետում:

(բ) Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

Ընկերության ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- ▶ տոկոսային եկամուտ;
- ▶ տոկոսային ծախս;
- ▶ փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը ճանաչվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)****(գ) Արտարժույթով գործառնություններ**

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով: Արտարժույթի վերափոխարկումից առաջացող տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(դ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված հոդվածներին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել կամ ստանալ տարվա հարկվող եկամտի կամ վնասի գծով՝ կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Ընկերությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի:

(ե) Պաշարներ

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է «առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք» սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, արտադրության կամ վերամշակման ծախսումները և պաշարները ներկայիս վայր և առկա վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները:

Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ գնահատված ծախսումները:

Կոնցեսիայի պայմանագրի շրջանակներում շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններ մատուցելու ընթացքում օգտագործվող նյութերը ճանաչվում են որպես պաշարներ՝ համաձայն ՀՀՄՍ 2-ի: Այսպիսի հաշվառումն ապահովում է առավել տեղին տեղեկատվություն, քանի որ այն հնարավոր է դարձնում պաշարները ճանաչել որպես ծախս այն նույն ժամանակահատվածում, որում, որ ճանաչվել է շինարարության գծով համապատասխան հասույթը:

(զ) Հիմնական միջոցներ**(i) Ծանաչում և չափում**

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)****(գ) Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)**

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռք բերմանն ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները: Սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի և աշխատուժի գծով ծախսումները, նախանշած նպատակներով օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև դրանց զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման ծախսումները և կապիտալացված փոխառության ծախսումները: Ձեռքբերված համակարգչային ծրագիրը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես սարքավորման մաս:

Եթե հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղադրիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված օգուտը և վնասը որոշվում է համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ/Այլ ծախս» հոդվածում շահույթում կամ վնասում:

(ii) Ենթակառուցվածք

ՀՀՄՍԿ Մեկնաբանություն 12 «Ծառայության կոնցեսիայի համաձայնություններ» համաձայն՝ Ընկերության կողմից մատուցվող ծառայություններում օգտագործվող ակտիվները («Ենթակառուցվածք») չեն ճանաչվում որպես Ընկերության հիմնական միջոցներ՝ հետևյալ երկու պայմանները բավարարելու դեպքում.

- ▶ Ընդհանուր վերահսկում կամ կարգավորում է Ընկերության կողմից մատուցման ենթակա ծառայությունները՝ օգտագործելով ենթակառուցվածքը, ծառայությունների շահառուներին և կիրառվող գները;
- ▶ Ընդհանուր վերահսկում է ենթակառուցվածքի գծով ցանկացած նշանակալի մնացորդային շահ՝ համաձայնության ժամկետի ավարտին:

(iii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ Ընկերություն կհոսեն այդ ծախսումների հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարմանը զուգընթաց:

(iv) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման հանձնելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա գնահատված մնացորդային արժեքը:

Մաշվածությունը որպես կանոն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների ստացման մոդելը:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

– մեքենաներ և սարքավորումներ	3-10 տարի
– փոխադրամիջոցներ	3-10 տարի
– տնտեսական գույք	3-10 տարի
– համակարգչային սարքավորումներ	2-5 տարի
– այլ	4-10 տարի

Հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)****(Ե) Ոչ նյութական ակտիվներ**

Ոչ նյութական ակտիվը որոշելի ոչ դրամային ակտիվն է՝ առանց ֆիզիկական սուբստանցիայի, որն ունի 12 ամսից ավելի օգտակար գործողության ժամկետ:

(i) Կոնցեսիայի պայմանագրեր

Ընկերությունը ճանաչում է ծառայությունների մատուցման կոնցեսիայի պայմանագրից առաջացող ոչ նյութական ակտիվը, երբ ստանում է կոնցեսիայի ենթակառուցվածքից օգտվելու համար վճար գանձելու իրավունք: Կոնցեսիայի պայմանագրի շրջանակներում շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններ մատուցելու դիմաց որպես հատուցում ստացված ոչ նյութական ակտիվը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին գործող իրական արժեքով՝ հիմք ընդունելով մատուցված ծառայությունների իրական արժեքը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Ծառայությունների մատուցման կոնցեսիայի պայմանագրից առաջացող ոչ նյութական ակտիվի գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետն իրենից ներկայացնում է այն ժամկետը, որը սկսվում է այն պահից, երբ Ընկերությունը կարող է վճար գանձել և կոնցեսիայի ենթակառուցվածքից օգտվողներից մինչև կոնցեսիայի ժամկետի ավարտը:

(ii) Այլ ոչ նյութական ակտիվներ

Ընկերության կողմից ձեռք բերված այլ ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(iii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են այն առանձին ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են: Բոլոր այլ ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iv) Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի գծով՝ հանած մնացորդային արժեքը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում՝ դրանց շահագործման համար մատչելի դառնալու պահից՝ կիրառելով գծային մեթոդը, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

– կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվներ	Կոնցեսիայի պայմանագրի գործողության ժամկետը
– այլ	5-15 տարի

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(ը) Ֆինանսական գործիքներ**(i) Ծանաչում և սկզբնական չափում**

Առևտրական դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնավորման ժամանակ: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրական դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հոդվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ չպարունակող առևտրական դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)****(ը) Ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)****(ii) Դասակարգում և հետագա չափում****Ֆինանսական ակտիվներ**

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվներ. Հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ընկերությունը իր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դասին: Այս ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտը կամ կորուստը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ապաճանաչում**Ֆինանսական ակտիվներ**

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Ընկերությունը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Ընկերությունը նաև ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է Նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(iii) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է զուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրազործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(թ) Բաժնետիրական կապիտալ**Սովորական բաժնետոմսեր**

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)****(Ժ) Արժեզրկում****(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ***Ֆինանսական գործիքներ*

Ընկերությունը ճանաչում է կորստի պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով կորստի պահուստը միշտ չափվում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Երբ Ընկերությունը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Ընկերության անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը և ներառում է ապագայամետ տեղեկատվությունը:

Ընկերությունը ենթադրում է, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ, եթե այն ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցում, եթե՝

- ▶ հավանական չէ, որ բաժանորդն ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականություններն Ընկերության նկատմամբ, եթե Ընկերությունը չձեռնարկի համապատասխան քայլեր, կամ
- ▶ ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 365 օր ժամկետանց է:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն այն ակնկալվող պարտքային կորուստներն են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Առավելագույն ժամկետը, որը դիտարկվում է ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս, պայմանագրի առավելագույն ժամկետն է, որի ընթացքում կազմակերպությունը ենթարկված է պարտքային ռիսկին:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացում են պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված պարտքային կորուստների գնահատականը: Պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական պակասուրդների ներկա արժեք (պայմանագրին համապատասխան Ընկերությանը հասանելիք դրամական հոսքերի և Ընկերության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունը):

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի կարճ ժամկետի պատճառով ակնկալվող պարտքային կորուստները չեն գեղջվում:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, երբ տեղի են ունեցել մեկ կամ մի քանի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- ▶ փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները;
- ▶ պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է՝ պարտազանցումը կամ ավելի քան 90 օր ժամկետանց դառնալը;
- ▶ Ընկերության կողմից փոխառության կամ փոխառվողի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որն Ընկերությունը այլ պայմաններում չէր դիտարկի;
- ▶ հավանականությունը, որ փոխառուն կսննկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)****(Ժ) Արժեգրկում (շարունակություն)*****Ակնկալվող պարտքային կորուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում***

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, երբ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ կամ դրա մի մասը փոխհատուցելու հիմնավոր ակնկալիք: Իր ֆիզիկական անձ բաժանորդների համար Ընկերությունը կիրառում է համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս գրելու քաղաքականություն ֆինանսական ակտիվի ավելի քան երեք տարի ժամկետանց լինելու դեպքում՝ հիմք ընդունելով նմանատիպ ակտիվների գծով գումարների փոխհատուցման անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Ընկերությունը չի ակնկալում դուրսգրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված Ընկերության ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերության ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեգրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում են ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Արժեգրկումից կորուստ ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է վերջինիս գնահատված փոխհատուցվող գումարը:

Արժեգրկման ստուգման նպատակով ակտիվները, որոնց արժեգրկումը հնարավոր չէ գնահատել անհատական հիմունքով, խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք շարունակական օգտագործման արդյունքում առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից կամ դրամաստեղծ միավորից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղչվում են՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի տվյալ շուկայի ներկա գնահատականը և այդ ակտիվին կամ դրամաստեղծ միավորին բնորոշ ռիսկերը:

Արժեգրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորների գծով ճանաչված արժեգրկումից կորուստները տեղաբաշխվում են՝ դրամաստեղծ միավորի կազմի մեջ մտնող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները հավասարաչափ հիմունքով նվազեցնելու համար:

Ղեկավարությունը կառավարում է Ընկերությունը որպես մեկ դրամաստեղծ միավոր:

Նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեգրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ բացահայտելու, թե առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի արժեգրկումից կորուստը հնարավոր է, որ այլևս գոյություն չունի կամ նվազել է: Արժեգրկումից կորուստը հակադարձվում է, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեգրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի, առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեգրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(h) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտաժող: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը գեղչելով հարկումից առաջ այն դրույքով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում փողի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Չեղչի գծով ծախսը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր (շարունակություն)****(I) Վարձակալություն****(i) Ընկերությունը՝ որպես վարձակալ**

Ընկերությունը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Ընկերությանը չի փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Ընկերությունը կիրառործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղջված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Ընկերության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Ընկերությունը որպես գեղջման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Ընկերությունը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով:

Ընկերությունը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների, այդ թվում՝ փոխադրամիջոցների վարձակալության համար: Այս վարձակալությունների հետ կապված վարձավճարներն Ընկերությունը ճանաչում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

31. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Ընկերությունը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում՝ ՀՀՄՍ 1-ի և ՀՀՄՍ գործնական կիրառման ուղեցույց 2-ի փոփոխություններ

ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Եականության մասին դատողությունների կիրառում»), փոփոխությունները ներկայացնում են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ Եականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Եական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն Եականության հայեցակարգը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

Այս փոփոխությունները ազդեցություն են ունեցել Ընկերության՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտումների վրա, բայց ոչ Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների ցանկացած միավորի չափման, ճանաչման կամ ներկայացման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**31. Դեռևս չընդունված նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)****(բ) «Ապահովագրության պայմանագրեր» ՖՀՄՍ 17**

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր ստանդարտը գործում է 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառվում է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակների համար (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի են որոշ բացառություններ:

Ընկերությունը եզրակացրել է, որ ՖՀՄՍ 17-ը չունի էական ազդեցություն 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(գ) Մեկ գործարքից առաջացող ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկեր՝ ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխություններ

ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկ ստանդարտի փոփոխությունները ներառում են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը. այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, ինչպիսիք են՝ վարձակալությունը և ապագործարկման պարտավորությունները: Տվյալ փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(դ) Միջազգային հարկային բարեփոխումներ – Մոտեցում II մոդելի կանոններ – ՀՀՄՍ 12 ստանդարտի փոփոխություններ

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները կատարվել են ի պատասխան ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի Մոտեցում II կանոնների և ներառում են՝

- ▶ Դարտադիր ժամանակավոր բացառություն հետաձգված հարկերի ճանաչման և բացահայտման համար, որոնք առաջացել են Մոտեցում II մոդելի կանոնների իրավական սկզբունքների կիրառման արդյունքում, և
- ▶ Ազդեցության ոլորտում գտնվող կազմակերպությունների բացահայտման պահանջները օգնում են ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին լավագույնս հասկանալ կազմակերպության ենթարկվածությունը Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկերի գծով ռիսկին, որն առաջանում է տվյալ օրենսդրությունից, մասնավորապես, նախքան այն ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը:

Այն ժամանակահատվածներում, երբ Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը (ըստ Էուրոյան) գործում է, բայց ուժի մեջ չի մտել, փոփոխությունները պահանջում են հայտնի կամ որջամտորեն գնատահելի տեղեկատվության բացահայտում, որը կօգնի ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին հասկանալ կազմակերպության՝ ռիսկին ենթարկվածությունը, որն առաջանում է Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկից, ներառյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի ռիսկին կազմակերպության ենթարկվածության մասով որակական և քանակական տեղեկատվությունը: Օրինակ՝

- ա) Որակական տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչ ազդեցություն է ունեցել Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը և հիմնական իրավական սկզբունքները կազմակերպության վրա, որոնց մասով կարող են լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի գծով ռիսկեր, և
- բ) քանակական տեղեկատվություն, ինչպիսիք են՝
 - ▶ կազմակերպության շահույթի մասնաբաժնի հայտանիշ, որը կարող է ենթակա լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկով և այդ շահույթի նկատմամբ կիրառվող միջին արդյունավետ հարկային դրույքաչափով հարկման, կամ
 - ▶ հայտանիշ առ այն, ինչպես կփոխվել կազմակերպության ընդհանուր արդյունավետ հարկային դրույքաչափը, եթե Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը ուժի մեջ մտներ:

Օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո լրացուցիչ բացահայտումներ են պահանջվում Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի հետ կապված ընթացիկ հարկային ծախսերի գծով: Այս պահանջները կիրառվում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, բայց ոչ 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ին կամ դրանից առաջ ավարտվող միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար:

Ընկերությունը վերանայել է իր կորպորատիվ կառուցվածքը՝ հաշվի առնելով Մոտեցում II մոդելի կանոնների ներդրումը տարբեր երկրներում, որտեղ Ընկերությունը գործում է: Ընկերությունը որոշել է, որ օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո այն ենթակա չէ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված հարկմանը, քանի որ արդյունավետ հարկային դրույքաչափը 15%-ից բարձր է բոլոր այն երկրներում, որտեղ գործում է: Հետևաբար, քանի որ Մոտեցում II մոդելի կանոնների գծով համապատասխան բացահայտումներ չեն պահանջվում, այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2023թ. համար**31. Դեռևս չընդունված նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)****(ե) Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում՝ ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ**

ՀՀՄՍ 8 ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, այդ փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար: Փոփոխությունները ազդեցություն չունեն Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(զ) Այլ ստանդարտներ

Ակնկալվում է, որ հետևյալ նոր և փոփոխված ստանդարտները չեն ունենա նշանակալի ազդեցություն Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա.

- ▶ ՀՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն Վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ գործարքներում;
- ▶ Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում. Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ;
- ▶ Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՀՀՄՍ 7 ստանդարտներում: